

SVE ŠTO TREBA DA
ZNAŠ O TRGOVINI
LJUDIMA

Šta je trgovina ljudima?

Šta je iskorištavanje?

Zaštiti se znanjem!

Znanje je moć!

Traži pomoć!

Informiši se!

Ova knjiga pripada

Nadimak:

Razred:

Škola:

Ova knjiga je edukativnog karaktera i koristi se za informisanje djece uz stručnu osobu, odgajatelje, učitelje, roditelje.

Neo: Zdravo, Zaro! Tražilo sam te da mi nešto objasniš.

Zara: Reci, Neo.

Neo: Sjetio sam se kad si nam pričala o nasilju... ovo je čini mi se slično. Naime, sa mnom u razred išao je jedan zaba- van dječak. Volio je igrati fudbal, ali nije volio da uči. Nakon nekog vremena često je izostajao iz škole, a onda više nije dolazio. Učiteljica je rekla da se odselio. Zimus kad sam otišao u posjetu rođacima, vidio sam ga pred jednim tržišnim centrom. Tresao se od hladnoće i prosio. Rekao mi je da mora da radi. Moji roditelji su pozvali policiju. On je plakao, kao da nije želio pomoć. Mama mi je rekla da se djeca ne smiju iskorištavati da prose ili da bilo šta rade za odrasle koji za to uzimaju novac, i da se to zove trgovina ljudima.

Zara: Tako je, Neo, tvoja mama je u pravu. To se zove trgovina ljudima - kada neko iskorištava muškarce, žene ili djecu da bi zaradio novac. Ako nekad vidiš dijete da prosi na ulici ili da neka odrasla osoba vodi dijete sa sobom i prosi, važno je da obavijestiš odrasle osobe u koje imaš povjerenja. To mogu biti tvoji roditelji, brat, sestra, nastavnici, pedagog škole, direktor, policija ili neko drugi u koga imaš povjerenja. Oni će znati šta dalje da rade.

Trgovina ljudima danas predstavlja najteži kriminal, a trgovcima ljudima, odnosno kriminalcima donosi mnogo novca.

Trgovci ljudima su veoma opasne osobe i zbog toga mi djeca moramo biti veoma oprezni. Nije ih lako prepoznati i nekad su čak veoma ljubazni i prijatni tako da im djeca lako povjeruju.

Trgovci ljudima nisu uvijek nepoznate osobe. To mogu biti i članovi porodice, poznanici, prijatelji i druge osobe.

Neo: Da li je toga bilo i prije?

Zara: Jeste, Neo, oduvijek su postojale osobe koje su iskoristavale djecu. To se dešavalo i u starom Egiptu, Grčkoj i Rimu.

I tada, kao i sada, trgovina ljudima najviše je pogađala djecu i mlade ljude.

Ovakva ponašanja su veoma opasna i nanose patnju i bol djeci.

Neo: Kako se protiv toga boriti?

Zara: Znanjem, kako drugačije?! Mi trebamo znati da svi ljudi nemaju dobre namjere. Postoje opasni ljudi koji prevarom ili nasiljem uvuku djecu u razne stvari zbog kojih djeca kasnije pate, tužna su i nesretna. Ponekad u tome učestvuju cijele porodice.

Neo: Kao kod mog druga?

Zara: Da. Da, tvoj drug je prisiljen na prosjačenje. U takvim slučajevima često je umiješana i porodica.

Zara: I ja sam imala drugaricu koju su roditelji prisiljavali na prosjačenje. Nisam ni sanjala šta se dešava u njenom životu dok je jednom nisam sreća u gradu. Ispričat ću ti priču. Jednog subotnjeg jutra tata i ja smo izišli da prošetamo gradom. Dan je bio lijep i sunčan. U jednom trenutku sam ugledala svoju prijateljicu ispred obližnjeg kafića i potrčala joj ususret. Ali je ona, čim me vidjela, pobjegla i sakrila se od mene. Ja sam bila jako tužna i zbunjena, nije mi bilo jasno zbog čega se nije željela družiti sa mnom. Kada je tata to primijetio, objasnio mi je da moja drugarica nije tu šetala s roditeljima, nego je prosila novac od gostiju u kafićima i na taj način skupljala novac za svoje roditelje koji su sjedili sa strane i posmatrali. Tad sam saznala šta je prosjačenje i da to nije dobro za djecu. Kad smo u ponedjeljak došli u školu, vidjela sam da me moja drugarica stidljivo posmatra. Prišla sam joj i zamolila je da porazgovaramo. Pitala sam je zašto je pobjegla, zašto se sakrila od mene. Ona mi je tad ispričala da ju je bilo sramota zato što je ona tu prosjačila, neugodno se osjećala i nije željela da drugari u školi znaju za to.

Prisilno prosjačenje je trgovina ljudima.

Zara: Postoji još jedan oblik trgovine u kojem i roditelji učestvuju, a to je prodaja djece radi braka.

Neo: Radi braka? Zar toga ima i u našoj zemlji?

Zara: Nažalost, da, roditelji nekad prisiljavaju svoju djecu na udaju ili ženidbu kako bi zaradili novac. Oni ustvari prodaju svoje dijete, najčešće djevojčice, nekim nepoznatim osobama...

Zara: Nažalost, da. Djecu od čak 13 godina prisile da se udaju ili ožene nekom osobom koju nikad prije nisu vidjeli.

Neo: Ali, zašto?

Zara: Takođe radi novca.

Neo: Teško mi je da to razumijem, ali ti vjerujem. Šta još djeca trebaju znati o trgovini ljudima?

Vjeruj u znanje, ne vjeruj nepoznatim osobama.

Zara: Djeca trebaju znati da postoje još neki drugi oblici iskorištavanja djece kako bi mogli biti što oprezniji. Opasnost za djecu često je prisutna i na internetu, na društvenim mrežama.

Neo: Objasni mi prvo šta je to iskorištavanje. Čuo sam i ranije za tu riječ, ali ne znam šta znači kad pričamo o trgovini djecom.

Zara: Kada pričamo o trgovini ljudima, znači da se ljudi i djeca mogu iskoristiti za razne oblike rada, prisilan brak, prosjačenje, prisilno iskorištavanje tijela, čak i za vađenje organa koji se kasnije prodaju nekim sumnjivim ljudima.

Neo: Rekla si da i internet i društvene mreže mogu biti opasni za djecu. Ja na internetu igram igrice i razgovaram s drugarima. Kako je to opasno?

Zara: Pa, Neo, mnogi opasni ljudi, koji se zovu trgovci ljudima, koriste društvene mreže da privuku djecu i mlade. Oni im nude neke dobro plaćene poslove i laku zaradu, ali iza svega se krije prevara. Često se predstave kao tvoji prijatelji, steknu tvoje povjerenje, a onda te počnu koristiti za ovakve poslove. To se zove **vrbovanje**. Također, oni ponekad traže da im pošalješ svoje golišave fotografije, a poslije te ucjenjuju da radiš neke stvari za njih koje ti ne želiš. Nakon toga, ti osjećaš strah, stid i misliš da nemaš izbora. To nije tako.

Neo: Gledao sam jedan film o djeci koja prodaju drogu za odrasle, opasne kriminalce.

Zara: Da, to je također trgovina. Djecu uvuku tako što im prvo ponude da probaju drogu govoreći im da je to nešto super. Kada djeca postanu ovisnici, koriste ih da im prodaju drogu i da rade druge stvari za njih. Sjećaš li se filma o djeci vojnicima koji smo gledali u školi?

Neo: Ahaaaa, sad tek razumijem, i to je znači oblik trgovine djecom. Sjećam se da su se u tom filmu mladi momci javili na oglas besplatne škole u prirodi i da je u početku bilo sve super, dok ih nisu kamionom odveli na ratište, gdje ih je većina poginula.

Zara: Da, to je pretužan film koji ima za cilj upozoriti djecu da se takve situacije mogu desiti i da moraju biti oprezni na internetu kada se javljaju na slične oglase.

Neo: A naša komšinica koja je govorila da će ići u inostranstvo da bude manekenka, a nikud nije otišla... Vidio sam da je njenoj kući dolazila policija i da je ona plakala i bila jako uplašena. Da li je i to u vezi s trgovinom?

Zara: Upravo tako. Naša komšinica je putem Facebooka upoznala mladića s kojim se dugo dopisivala, ali se ispostavilo da se lažno predstavljao sve vrijeme.

Zara: Rekao joj je da njegova rodica ima agenciju za manekene i modele i, da može puno zaraditi, jer je lijepa. Stekla je povjerenje u njega, pa nije vidjela ništa loše u njegovoj molbi da mu pošalje svoje fotografije prvo u donjem vešu, a poslije i fotografije bez odjeće. Vjerovala je da je to potrebno kako bi ih pokazao svojoj rodici u agenciji. Postalo joj je sumnjivo tek kada je tražio da se fotografiše i snima bez odjeće u čudnim pozama. Kada je odbila, zaprijetio je da će svima objaviti njene fotografije. Bilo ju je strah i sramota, osjećala se krivom jer je ona njemu poslala te fotografije svojom voljom. Plašila se da ispriča roditeljima i da traži njihovu pomoć. Na svu sreću, te promjene je primijetila njena razrednica kojoj je onda sve ispričala.

Razvojem interneta, društvenih mreža i igara, nastaju sve veće opasnosti od iskorištavanja djece i nasilja nad djecom putem interneta. Djeca moraju biti jako oprezna, s kim se online dopisuju, kome i gdje ostavljaju svoje lične podatke.

Neo: Zašto ju je bilo strah i sramota da ispriča roditeljima? Pa nije ona kriva, mislila je da je voli, zar ne?

Zara: Znaš kako sam ti rekla da su ovo opasne osobe, oni djecu uvuku u ovakva ponašanja, a onda dijete osjeća da je uradilo nešto loše i osjeća se krivim za sve što mu se dešava.

Trgovci ljudima koriste razne metode da izvrše pritisak na žrtvu da radi ono što oni žele.

Služe se nasiljem, prijetnjama, ucjenama, prevarama i lažima.

Neo: Ali prevarena je, mislila je da je zbog posla manekenke.

Zara: Tačno, prevarena je, a onda su joj zaprijetili da će objaviti njene golišave fotografije. Osjećala je stid i krivicu, iako djeca nikad nisu kriva za ovakve situacije. Dijete ne može pristati na iskorišćavanje.

Neo: Zara, da li sam dobro razumio? Djeca nikad ne mogu sama da odluče da idu prosjačiti, prodavati drogu ili baviti se nekim drugim sumnjivim poslovima i slično. Znači, kada vidimo ovakvu djecu, ona su zapravo žrtve trgovine djecom.

Zara: Da, dobro si razumio. Važno je da znaš da su oni prisiljeni ili prevareni da rade takvo nešto.

Neo: Hvala ti, Zaro, sada razumijem šta je to trgovina ljudima i da se može desiti svakom djetetu.

Zara: Da, Neo, zato je važno da pričamo o tome kako bismo znali da se zaštitimo. Ako se iz nekog razloga ne možemo povjeriti roditeljima, trebamo ispričati odrasloj osobi od povjerenja, rođaku ili rođici, nastavniku u školi i slično.

Svako dijete treba znati da svojim ponašanjem i postupcima ne može zaslužiti da ga druge osobe iskorištavaju i da dijete NIKAD NIJE KRIVO!

Neo: Zara, sve ovo što sam sad naučio čini mi se veoma teškim i ozbiljnim. Čak se malo i plašim za djecu koja se nađu u ovim situacijama. Da li uopšte postoji način da se djeca spase iz tog lanca trgovine?

Zara: Da, trgovina djecom jeste ozbiljan i zastrašujući problem. I upravo zbog toga je važno da se, kada posumnjamo da je neko od naših drugara žrtva trgovine, obratimo odrasloj osobi u koju imamo povjerenja. To može biti roditelj, brat, sestra, nastavnik, pedagog, psiholog, direktor škole, policija i slično. Postoje i brojevi telefona koje možemo pozvati i prijaviti ovakve stvari.

To su:

Lokalna policijska stanica -122

Krimolovci - 080 020 505

Federalna uprava policije - 033 280 020

Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske - 051 337 100

Policija Brčko Distrikta - 049 233 200

Centar za sigurni internet:

prijava@sigurnodijete.ba

Besplatna linija za podršku: 080 022 323

podrska@sigurnodijete.ba

ZAPAMTI!

Sve tajne koje se odnose na trgovinu ljudima, ne smiju se čuvati

SVE ŠTO TREBA DA ZNAŠ O TRGOVINI LJUDIMA

© Međunarodni forum solidarnosti – EMMAUS, Bosna i Hercegovina 2023

Izdavač: Međunarodni forum solidarnosti – EMMAUS, Bosna i Hercegovina

Autorice: Mirela Mujagić, Olga Lola Ninković

Tehnička podrška u izradi publikacije: Projektni tim MFS-EMMAUS

Dizajn i ilustracije: Roman Sulejmanpašić

Lektorica: Indira Osmić

Štampa: Grafika Šaran d.o.o

Tiraž:

**Finansira
Evropska unija**

Publikacija je razvijena u okviru projekta „Glas organizacija civilnog društva u borbi protiv trgovine ljudima“ koji finansira Evropska unija. Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost autora i ni na koji način ne odražava stajališta Evropske unije.

Sva prava pridržana. Sadržaj ove publikacije se može slobodno koristiti i kopirati u obrazovne i druge nekomercijalne svrhe, pod uvjetom da se u takvoj reprodukciji navede Međunarodni forum solidarnosti – EMMAUS kao izvor.

